

Schengen - svoboda a bezpečí pro celou Evropu

09.listopadu 2007 Ivan Langer

Už v prosinci letošního roku, velmi pravděpodobně ještě před Vánocemi, padne poslední pomyslná zeď, která Českou republiku a dalších osm evropských států odděluje od Evropy. Je to významná událost, která pro české občany znamená, že se konečně stanou plnoprávními občany Evropské unie.

Vstup do schengenského prostoru pro Českou republiku i všechny ostatní členské státy znamená jednak svobodu, jednak bezpečí.

Vstup do Schengenu není dar. Stojí za ním obrovská spousta práce, v posledním roce jsme tomuto úkolu věnovali mimořádnou pozornost. Na ministerstvu vnitra byl vytvořen speciální tým Task force for Schengen, který vstup do Schengenského systému zajistil technicky, legislativně a personálně, finančně je projekt v rukách vlády, která na něj vyčlenila zhruba půl miliardy korun. Jsme téměř na konci cesty k cíli. Jsme dobře připraveni a jsme schopni garantovat bezpečnost našich občanů i našich sousedů. Nástroj, který k tomu pomáhá - informační systém SISoneForAll, je plně funkční, sdílíme s ostatními státy informace, které výrazně napomáhají mimo jiné práci naší policie.

Odstraňování překážek, úspěšné hodnocení, kvalitní informace

V současné době dokončujeme plnění tří hlavních úkolů - odstraňování překážek na hranicích a dojednání podmínek zajištění bezpečnosti v sousedních státech, úspěšné zvládnutí hodnotícího procesu a informování veřejnosti.

Vstupem do Schengenského systému otevřeme dva tisíce kilometrů hranic takřka půl miliardě obyvatel. To přináší povinnost jasné garance bezpečnosti jejich, ale také obyvatel ČR. V současnosti proto probíhají usilovná jednání se zástupci sousedních zemí a doladování podmínek spolupráce.

Úspěšné zvládnutí hodnotícího procesu má dvě fáze. V první řadě je třeba bez chyby projít testem Schengenského informačního systému, tzv. SISone4all, tedy společné databáze (nikoliv však té dokonalejší - SIS II - kterou se nepodařilo úspěšně otestovat), která poskytuje údaje např. o nežádoucích státních příslušnících třetích zemí, hledaných či pohřešovaných osobách či odcizených věcech. V druhé polovině září přijela do České republiky expertní skupina, která zvládnutí systému testovala. Definitivní výsledky budou známy v průběhu října po zveřejnění výsledků všech devíti evaluačních misí a druhý listopadový týden budou náplní jednání Rady ministrů spravedlnosti a vnitřních zemí EU, která o zrušení vnitřních hranic rozhodne. Definitivní verdikt pak vysloví Rada EU na svém prosincovém zasedání.

Poslední úkol nás čeká v případě informování veřejnosti. Logo - semafor - a motto „Evropou volnou cestou“ budou provázet celou kampaň, která už probíhá. Jedná se o informační, nikoliv přesvědčovací kampaň, a to jak směrem k cizím státním příslušníkům, tak k našim občanům. Využíváme internetovou prezentaci oficiálního vládního portálu euroskop.cz, tištěné informační materiály a v posledních dvou měsících letošního roku nás ještě čeká tisk, televize, rozhlas a venkovní reklama. Informační kampaň je nezbytná, vstup do schengenského prostoru přinese lidem spoustu změn, o kterých musí být informováni. Náklady na kampaň jsou však několikanásobně nižší, než tomu bylo v případě poslední socialistické vlády. Ta na informování občanů vyčlenila 200 milionů korun, současná kampaň má rozpočet 25 milionů (15 milionů je hrazeno z rozpočtu Úřadu vlády, 10 milionů z financí Ministerstva vnitra).

Krása i rizika svobody

Vstup do Schengenu je završením jednoho z pilířů našeho členství v EU – volného pohybu osob, který dosud nebyl plně garantován. Ukázalo se, že Schengenský systém a příprava na něj přispívají k poklesu nelegální migrace i počtu žádostí o azyl. Jistě – při otevření hranic existuje i riziko průniku nežádoucích osob na naše území. Svoboda však vždy znamenala hrozbu jejího zneužití, to však není argument pro zastavení celého procesu. Naopak – vstup klade mnohem větší požadavky na práci policie a ozbrojených složek, které by excesy měly eliminovat a díky sdílení informací a technologií s ostatními členskými státy mohou pracovat mnohem efektivněji. Schengen je příležitostí, kterou bychom měli využít.